

[Madsen-Mygdal.]

gentager: jeg vil advare ærede Medlemmer mod at tillægge Tapethandlerne eller Tapetfabrikanterne særlig daarlige Hensigter. Der er Tale om et System her, som er meget mere almindeligt udbredt, end de fleste maaske tænker sig. Og naar man staar overfor dette System, vil jeg sige til dem, der med Hensyn paa en eventuel Lovgivning har talt saa smukt om, at vi skal beskytte Friheden — hvad jeg er ganske enig med dem i —: Er dette Frihed for Handelsstanden, er det Vilkaar for et frit Erhvervsliv, og er det Vilkaar, der er en fri Købmandsstand værdige? Mener det ærede Medlem Hr. Christmas Møller, at her er det den frie Konkurrence, Kræfternes frie Spil, som han udtrykte sig, der fastsætter Prisen?

Men i hele dette Forhold er der en Omstændighed, som er egnet til at vække til Eftertanke. Systemet gaar ud paa, at det er Fabrikanten og Importøren, der dikterer de handlende de Priser, hvortil de maa videresælge Varerne til Forbrugerne. At de bestemmer hver for sig, hvad de vil sælge Varen for, det er der ikke noget at sige til, det vil jeg altid hævde, at en Mand, der har en Vare, han maa selv om, hvad han vil have for den, om han vil sælge den. Det er en rimelig Ting. Men man fastsætter i Fællesskab ogsaa, hvad Varen skal videresælges for, man dikterer Købmanden den Mindsteavance, hvortil han maa sælge videre. Det forekommer mig, at det kan der siges en hel Del imod. Det er ikke umiddelbart indlysende, hvorfor Fabrikanten blander sig ind i dette Avancespørgsmaal og gør det paa den Maade, at enhver Form for virkelig Konkurrence er udelukket. Hvad Interesse har f. Eks. en Tobaksfabrikant i at diktere alle Cigarhandlere, at de for at lægge en Cigar over Disken skal tage en Avance, et Vederlag, der er lige saa stort og maaske større end det, Arbejderen faar for at rulle Cigaren. Man skulde egentlig synes, at enhver Fabrikant var interesseret i at faa sine Varer distribueret ud til Publikum saa billigt som muligt, desto mere kan han sælge. Hvis han vil værgе sig imod, at hans Varer bliver skruet alt for højt op i Pris, inden de naar ud til Publikum, og derfor vil fastsætte en Højestepris, er det forstaaeligt, men det modsatte, Mindsteprisen, Mindsteavancen, forekommer mig at være mere mærkeligt. Forklaringen er utvivlsomt den nærliggende, at heller ikke Fabrikanterne staar frit, ogsaa de er under Tvang, i alt Fald i de fleste Tilfælde. Jeg tør ikke sige, at det er

en almindelig Regel, men i de fleste Tilfælde er Initiativet ikke Fabrikanternes, det er Organisationerne indenfor Handelstanden, der bruger dem som Redskab, idet de gør det til en Betingelse for overhovedet at forhandle Varen, at Fabrikanterne gør deres Leverancer betinget af de Mindstepriser og de Mindsteavancer, de kan enes om. Derved udvides Aftalerne til at gælde Ikke-Medlemmer, det vil sige, de blive fuldkommen almindelige. Der er overhovedet ingen, der kan komme udenom. Forbrugerne er solgte paa Forhaand. Forholdet er her ganske det samme, som det i Øjeblikket er med Hensyn til den Pris, der skal fastsættes for Arbejdsydelser i den kommende Tid. Arbejdsgivere og Arbejdere sidder og forhandler, og Forligsmanden træder vel i Virksomhed, men de, der skal betale Arbejdsydelser, er ikke repræsenteret. Tilfældet er ganske det samme ved Fastsættelse af Prisen paa Varen, med samme effektive Virkning. Forbrugerne tror maaske, der er Konkurrence, men den findes ikke. Den er paa Forhaand udelukket.

Jeg ønsker ikke med disse Bemærkninger at rette nogen Behørdelse mod Detailhandlerstanden i Almindelighed... De Herrer behøver ikke at smile, de ærede Medlemmer kan jo komme herop og bevise, at det ikke er rigtigt. Det er, som sagt, ikke nogen Sigtelse mod Detailhandlerstanden i Almindelighed, i alt Fald ikke i den Retning, at den enkelte Detaillist gennem denne Ordning tiltvinger sig alt for stor Fortjeneste paa Publikums Bekostning. Jeg tror ganske vist, at mange Avancer er ublu og urimelige i Øjeblikket selv under Hensyn til de meget høje Lønninger og ogsaa Butiksudgifterne, herunder Butikslejen, der er et direkte Resultat af Lønniveauet i Byggefagene. Selv med alt dette taget i Betragtning tror jeg, der er mange Avancer, der er ublu og urimelige. Men jeg har ingen Grund til at tro, at selve Aarsfortjenesten for den enkelte Detaillist er urimelig stor; i mange Tilfælde er den maaske endda ringe nok. Men det hænger jo sammen med det ofte diskuterede Spørgsmaal, om der ikke efterhaanden er alt for mange beskæftigede ved den indenlandske Varefordeling. Diskussionen for eller imod denne Opfattelse er imidlertid ørkesløs. Livet selv vilde hurtigt bevare det paa rette Maade, hvis der blot var mere fri Købmandshandel her i Landet. Men det System, som jeg her har fremdraget til Belysning af en af de mange Sider, som Spørgsmaalet om Trusters og Kartellers